

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania E. S.
od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o wysokość świadczenia i zwrot nienależnie pobranego świadczenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 22 listopada 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. oddala wniosek pełnomocnika z urzędu o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych R. wyrokiem z dnia 20 stycznia 2015 r., po rozpoznaniu odwołań wnioskodawczynie E. S. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 7 sierpnia 2002 r. stwierdzającej odstąpienie od żądania zwrotu przez wnioskodawczynię kwoty 975,25 zł jako świadczenia nienależnie pobranego oraz od decyzji z dnia 4 października 2013 r. przeliczającej wnioskodawczyni rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy, zmienił decyzję organu rentowego z dnia 4 października 2013 r. w ten sposób, że uwzględnił do przeliczenia wysokości renty rolniczej okresy od dnia 2 maja do dnia 31 grudnia 1969 r i od dnia 1 stycznia do dnia 31 maja 1971 r., jako okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu

szesnastego roku życia oraz okresy od dnia 8 października 1987 r. do dnia 31 grudnia 1987 r. i od dnia 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1989 r., jako okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, a w pozostałym zakresie odwołania oddalił.

W apelacji wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie - art. 233 k.p.c. oraz art. 386 § 6 k.p.c. przez pominięcie związania Sądu Okręgowego wskazaniemi Sądu Apelacyjnego zawartymi w wyroku z dnia 12 marca 2014 r. (IV U (...)) i w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy przez brak orzeczenia co do żądania zapłaty kwoty 975,25 zł w osobnym orzeczeniu.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2015 r. oddalił apelację.

W uzasadnieniu wskazano, że Sąd Okręgowy odniósł się do żądania zapłaty kwoty 975,25 zł, uwzględniając zalecenia zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 marca 2014 r. (IV U (...)) oraz prawidłowo Sąd ten przyjął, że pracy wnioskodawczyni na podstawie umowy agencyjnej zawartej z Gminną Spółdzielnią „S.” w S. w okresie od dnia 16 kwietnia 1985 r. do dnia 31 grudnia 1989 r. nie można uwzględnić przy określeniu stażu ubezpieczeniowego, ponieważ wysokość osiąganych wówczas przez wnioskodawczynię dochodów powodowała brak obowiązku objęcia jej ubezpieczeniem społecznym z tytułu umowy agencyjnej (art. 27 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, Dz.U. z 1975 r. Nr 45 poz. 232 ze zm. i art. 6 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887).

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł imieniem wnioskodawczyni pełnomocnik z urzędu, zaskarżając wyrok w całości oraz wnosząc o jego zmianę przez ustalenie wysokości pobieranej przez nią renty z uwzględnieniem okresu od dnia 16 kwietnia 1985 r. do dnia 7 października 1987 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania Sądowi Apelacyjnemu.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 27 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu

społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia przez błędną wykładnię i przyjęcie, że skarżąca w ciągu roku kalendarzowego osiągała przeciętny dochód na podstawie umowy agencyjnej, a więc nie była ubezpieczona i nie może domagać się zaliczenia spornego okresu przy przeliczaniu wysokości pobieranej przez nią renty; a także przepisów postępowania – art. 233 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że dochód uzyskiwany na podstawie umowy agencyjnej jest niewielki i nie uwzględnieniu faktu, że skarżąca była niepoinformowana, iż w wyniku osiąganego niewielkiego wynagrodzenia nie będzie podlegała ubezpieczeniu.

Skarżąca wniosła o „przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na zasadzie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., albowiem skarga jest oczywiście uzasadniona”. Wartość przedmiotu zaskarżenia wskazała w kwocie 976 złotych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest niedopuszczalna z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia i z tej przyczyny podlega odrzuceniu.

Stosowanie do art. 398² k.p.c., w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia jedynie w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, natomiast w pozostałych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o prawa majątkowe skarga kasacyjna przysługuje wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest nie niższa niż 10.000 złotych.

Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wielokrotnie wskazywał, że sprawa o zaliczenie okresu ubezpieczeniowego do stażu emerytalnego jest sprawą o wzrost ustalonego i pobieranego świadczenia emerytalnego, sprawa zaś o wzrost emerytury jest sprawą o świadczenie, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu sporu (zob. postanowienia: z dnia 3 czerwca 1997 r., II UZ 36/97, OSNAPiUS 1998 nr 8, poz. 256; z dnia 11 maja 1994 r., II PZP 1/94, OSNAPiUS 1994 nr 6, poz. 96; z dnia 27 stycznia 1999 r., II UKN 434/98, LEX nr 548980). W rozpoznawanej sprawie, będącej przedmiotem skargi kasacyjnej,

skarżąca domagała się zaliczenia okresu jej zatrudnienia na podstawie umowy agencyjnej z Gminną Spółdzielnią „S.” w S. do stażu ubezpieczeniowego, co uprawniałoby ją do pobierania renty rolniczej w wyższej wysokości. A zatem jest to sprawa o wysokość świadczenia emerytalno-rentowego, w której dopuszczalność zaskarżenia kasacyjnego podlega ograniczeniu ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2015 r., II UZ 79/14, LEX nr 1806445 czy z dnia 28 sierpnia 2014 r., II UZ 43/14, LEX nr 1523250).

Natomiast, jak wynika z rozważań dokonanych powyżej, skarga kasacyjna o prawa majątkowe jest niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł. Tymczasem w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia określono na kwotę 976 zł. Ponadto, gdy pełnomocnik procesowy będący adwokatem lub radcą prawnym oznacza wartość przedmiotu zaskarżenia w taki sposób, że skarga kasacja jest niedopuszczalna, to wartość ta nie podlega już sprawdzeniu i korekcie, zaś skutki wadliwego jej sporządzenia obciążają stronę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2011 r., I UZ 32/11, LEX nr 1489223 oraz z dnia 20 września 2013 r., II UZ 53/13, LEX nr 1555555).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. odrzucił skargę.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek pełnomocnika z urzędu o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu, ponieważ nie jest „udzieleniem pomocy prawnej” w rozumieniu § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) sporządzenie skargi, która podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2014 r., V CNP 43/14, LEX nr 1551353 i powołane tam orzecznictwo).